

APARIȚIA ȘI EVOLUȚIA TERMENULUI DE „TRANSNISTRIA” ÎN GEOPOLITICA MODERNĂ ȘI CONTEMPORANĂ ȘI REFLECTAREA LUI ÎN ISTORIOGRAFIA ROMÂNEASCĂ

CUJBĂ Vadim

Universitatea de Stat din Tiraspol cu sediul în Chișinău

Recenzent: CONSTANTINOV V. dr.conf.univ.

Cuvinte cheie : *Transnistria, frontieră, origine, teritoriu.*

Problema românilor din Transnistria a prezentat dintotdeauna subiectul unui număr mare de lucrări elaborate de specialiști din diferite domenii: istoric, geografic, lingvistic, juridic sau publicistic. Studii istorice în domeniu, au fost realizate de : Iorga N., Nistor I.I., Smochină N.P., Moraru A., Lozovan E., Dragnev D., Stratievski C.V., Stati V., Solovei R. și alții. Lucrările publicitice au ca autori pe Dabija N., Bulat L. și alții. O contribuție însemnată la elucidarea problemelor cu care se confruntă populația de origine românească au fost aduse de lucrările din domeniul juridic în special ale lui Pătraș E. și cele din domeniul toponimiei Eremia A., Răileanu V.

Prezintă interes mai întâi de toate spațiul de extindere al Transnistriei atât din punct de vedere geografic, cât și istoric, care după Nistor I.I. au aceleași limite [6, p.9], Nistru la Vest, Bugul la Est, limita de Nord coincide unei linii imaginare ce leagă cele două localități Movilău și Smerinca, iar spre Sud acest teritoriu se întinde până la malul Mării Negre. Însă zona unde s-a desfășurat istoria românilor transnistreni este mult mai întinsă, fapt acceptat și demonstrat de mulți autori, chiar dincolo de Bug [3; 5, p.9; 1, p.19], acolo unde sînt atestate o mulțime de așezări românești. Oricum, este cert că Transnistria ca regiune își are originile în Republica Autonomă Sovietică Socialistă Moldovenească (RASSM), fondată în 1924 ca „răspuns” al Marii Uniri și imposibilității revenirii Basarabiei la Rusia[4, p. 265-267].

Neoficial acest termen este atribuit spațiului dintre Nistru și Bug, având drept frontiere naturale cele două cursuri de apă. Însă, etimologic a fost pus accentul pe Nistru, deoarece la baza termenului de Transnistria este rădăcina acestui cuvînt, iar împreună cu prefixul „*trans*” desemnează teritoriul „*de dincolo de Nistru*”, sau cum remarcă Alexandru Boldur „*continuarea dincolo de Nistru*” [1, p.19], asemeni termenilor de „Transilvania” sau „Transiordania”. Totodată, A. Boldur oferă denumirii spațiului dintre Nistru și Bug și o conotație străină, probabil slavă - „*Poboje*” adică regiunea la Bug [1, p.18], într-un înțeles mai clar înseamnă teritoriul vecin spre est pînă la râul Bug. Cu toate acestea amintim și alt termen mai puțin întîlnit „*Zadnestroviie*” [7].

O informație importantă despre varietatea formelor utilizate în desemnarea acestui spațiu întîlnim și în lucrarea lui Nistor I.I. „*românii Cis- și Transnistreni*” [5, p.216], sau „*teritoriu nistrobujan*” [2. p.47-48], iar N.Dabija apare la 1990 cu o publicație nouă intitulată „*Moldova de peste Nistru- Vechi Pămînt strămoșesc*”.

Fiind conștienți de situația geopolitică a Transnistriei, de trecutul istoric al acesteia, autoritățile țariste, ulterior cele sovietice, au recurs la metode antinaționale de separare a populației românești de pe ambele maluri ale Nistrului. În prezent ar fi necesar consolidarea relațiilor umane în pofida ostilităților din partea autorităților locale.

Bibliografie

1. BOLDUR Alexandru V.- *Românii și strămoșii lor în istoria Transnistriei. Noțiuni generale.* „Românitatea Transnistreană”. Antologie, Ediție îngrijită, note și comentarii de Florin Rotaru, București, Editura Semne, 1996, p.18-20
2. Idem - *Ucraina Hanului*, în Ibidem, p. 47-48
3. BULAT Ludmila - „Românii moldoveni dincolo de Bug”, Editura Civitas, 2002
4. NEGRU Elena- *Formarea R. A. S. S. M.* O istorie a Regiunii Transnistrene din cele mai vechi timpuri pînă în prezent, Chișinău, Civitas, 2007. 520 p.
5. NISTOR I.I.- „*Vechimea așezărilor românești dincolo de Nistru*”, București, 1939.
6. Idem.- *Istoria Românilor din Transnistria*, - Galați, 1995
7. NOUR Alexis- *Transnistriana - „Zadnestroviie”*. Harta etnografică a națiunilor din Ucraina din sud-vest, - București, 1930